

Våldtäkten som biologiskt fenomen

Författarna till en amerikansk bestseller presenterar biologiska förklaringar till våldtäktens fenomen. Men att i rådande samhällsklimat förknippa våldtäkt med sex leder till att man rullas i tjära och fjäder.

TEXT: SVANTE FOLIN

SUSAN BROWNMILLERS *Against our Will: Men, Women and Rape* (1975) är en av det feministiska tankebyggets hörnstenar. Hennes osannolikt inflytelserika grundtes är att våldtäkt inte är ett sexbrott utan en manifestation av maskulin maktpolitik. I en klassisk passus skriver Brownmiller:

”Från förhistorien till nutiden har våldtäkt enligt min mening haft en avgörande funktion. Den är ingenting mer eller mindre än en medveten terrorprocess, genom vilken *alla* råån håller *alla* kvinnor i ett tillstånd av skräck.”

Enligt denna doktrin upprätthålles patriarkatet, i likhet med Stalins diktatur, genom en serie oberäknliga och godtyckliga terrorattacker mot de förtryckta kvinnorna/undersåtarna. Efter ytterligare ett kvartssekels feministisk och postmodernistisk exegetik vet nu alla rättrogna att våldtäkt inte har något som helst samband med manlig sexualitet i någon form. Våldtäktsbeteendet är en ond frukt av social inlärning av en perverterad, manschauvinistisk ideologi. Snoppen är en genital batong som slår för att upprätthålla det manliga dominanssystemet. Riktigt sofistikerade tänkare anser att sex i sig är en sexistisk, social konstruktion och andra menar att varje form av genital penetration är ett slags våldtäkt. Alla är överens om att sex är politik.

Mot denna upplysta bakgrund kan man möjligen begripa att biologen Randy Thornhills och antropologen Craig Palmers *A natural history of rape – Biological basis of sexual coercion* har blivit en av årets mediesensationer i USA. Detta repetitiva och illa skrivna akademiska opus har exponerats hysteriskt i tv, radio och press. Förklaringen till uppståndelsen är att författarna, i strid mot dekorum, dristat sig att försöka återsexualisera våldtäktsbrottet.

Av debatten framgår att många obofärdiga i hemlighet har betvivlat att våldtäkt helt kan befrias från sexualitet. Författarna utgår från evolutionsbiologiska elementa, det vill säga att fortplantning är organismernas *raison d'être* och att honor och hanar har delvis motstridiga, reproduktiva strategier. Honor, som investerar mycket i få ungar, bör vara sparsmakade i sitt sexuella urval och satsa på hanar med bra gener och/eller goda resurser. Hanar, som teoretiskt (90 procent av däggdjuren) bara behöver investera en skvätt spermier i den gemen-

samma avkomman, kan kosta på sig ett mer odiskriminerat och promiskuöst sexuellt beteende. Vitt spridd vildhavre ger också ett och annat ax och ur genetisk synpunkt är det ingen skillnad på naturliga och onaturliga barn. Ur hansynpunkt finns det aldrig tillräckligt många honor; de är alltid den kritiska resurs som begränsar deras genetiska imperialism.

BIOLOGI, ANTROPOLOGI

Randy Thornhill och Craig Palmer

A natural history of rape

MIT P, 2000

I ALLA MÄNSKLIGA KULTURER betraktas kopulation som en kvinnlig resurs, som kan ges frivilligt, förhandlas om eller tas med våld. Våldtäkt innebär för det mesta en betydande risk, eftersom de män som står den våldtagna kvinnan nära normalt utkräver en mer eller mindre gruvlig hämnd på förövaren. Det faktum att våldtäktsfrekvensen ökar markant i krig beror till stor del på att risken för sanktioner minskar dramatiskt, men i vissa fall också på rent ideologiska motiv, det vill säga att förnedra fiendens kvinnor och att infestera dem med segrarnas gener.

Thornhill och Palmer dammsuger djurriket i jakt på fall av dokumenterade våldtäkter. Ibland blir deras ängsliga strävan efter akademisk akribi komisk – på en sida anför 76 referenser. Det är inte helt uppenbart att skorpionflugornas sexuella förbrytelser kan sprida något ljus över mänskliga illdåd. Orangutangerna är, förutom människan, den enda primat som ägnar sig åt våldtäkt. Förhållandena är emellertid mycket speciella, eftersom orangutangen är solitär och förövarna är unga och outvecklade hanner. Orangutanghanner förekommer i två distinkta varianter, dels den groteskt uppsvullna typen, som väger runt 90 kilo, dels en så kallad Peter Pantyp, som har stannat i utvecklingen och bara väger hälften så mycket. När en dominant hanne dör eller försvinner utvecklas miniversionen snabbt till en dominant jätteklaus. Honorerna vill bara para sig med alfahannar och försvarar sig mer eller mindre framgångsrikt mot lymnlarnas våldtäktsförsök. Sådana så kallade *sneakfuckers* förekommer hos många djurarter. Eftersom de inte kan konkurrera med de stora grabbarna är deras enda chans till fortplantning att med list och opportunism gripa varje rimligt riskfritt kopulationsögonblick i flykten. Våldtäktsmän tillhör, med vissa undantag, knappast den manliga eliten.

Våldtäkt förekommer, trots att Margret Mead på-

stod motsatsen, i alla beskrivna kulturer och betraktas överallt som ett brott. Frekvensen varierar kraftigt mellan olika länder, världsrekordet torde innehas av Sydafrika där var tredje kvinna blir våldtagen någon gång under sitt liv. I vår del av världen, där en uppskattande blick eller en icke uppskattad komplimang numera uppfattas som ett kriminellt sexuellt trakasserier, är synen på våldtäkt berättigt sträng.

Även i de macho-inpyrda fångelsehierarkierna intar våldtäktsmän en pariposition, vilket inte stämmer med den feministiska teorin om att brottet har karaktär av kollektiv manlig maktdemonstration riktad mot kvinnokönet som helhet. Om våldtäkt saknade sexuella drivkrafter borde offrens ålder vara normalfördelad. I verkligheten är kvinnor mellan 16 och 30 år den mest utsatta gruppen, 90 procent av de drabbade är under 40 år och nästan inga är över 50. Det typiska våldtäktsoffret tillhör med andra ord samma fertila kvinnotyper som vanliga män finner attraktiva.

VÅLDTÄKTSMÄNNENS MÖJLIGHETER att etablera en frivillig sexuell relation med offren skulle vara ringa eller obefintlig. Många uttrycker också bitter frustration över den provocerande rika förekomsten av ouppnåeliga skönheter i den virtuella och reella omgivningen. Sociala faktorer har stor betydelse för risken att utsättas för detta övergrepp. I USA är våldtäktsfrekvensen hundra gånger större i urban slum än i välbärgade villaområden.

Thornhill och Palmer hävdar att våldtäkt är en marginell manlig fortplantningsstrategi av särskild betydelse för unga, oattraktiva och lågrankade hanner. Deras spekulering om huruvida ynglingars abrupta sädesavgång kan vara en adaptation som underlättar *hit and run-fucking* ter sig dock som ett fall av evolutionsteoretiskt panglosseri. Faktaunderlaget är inte tillräckligt starkt för att över huvud taget legitimera slutsatsen att våldtäkt är en speciell manlig reproduktiv adaptation. Belagt är däremot att

”Hannens metoder att uppnå målet kan variera från serenader och sonetter till mordvapen och rep”